

Asia: VN/35729/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaalihuoltolain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Taustatiedot lausunnonantajalta

Edustan

Ammatillinen järjestö tai edunvalvoja

Lausunnonantajan lausunto

1 Onko ehdotus kokonaisuudessaan kannatettava?

Osittain kyllä

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

Suomen perhe- ja pariterapiayhdistys ry pitää tärkeänä pyrkimystä vahvistaa perustason tukea ja selkeyttää palvelurakenteita. Perheiden moninainen tukeminen oikea-aikaisesti lasten ja mielenterveyden tukena on resurssiviisasta ja inhimillistä kärsimystä vähentävää. Suurien rakenteellisten muutosten tekemiseen pitää varata riittävästi aikaa ja valmistelua.

Eriytinen huoli yhdistyksellä on suunnitelmasta lakkauttaa palveluista kasvatus- ja perheneuvonta. Päinvastoin kasvatus- ja perheneuvontaa tulisi kehittää ja vahvistaa varhaisen vaiheen moniammatillisena työn muotona.

2 Vastaavatko ehdotukset esityksen tavoitteita?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti esityksen tavoitteista?

-

3 Lausuntopalaute luvusta 1, onko erityistä tukea tarvitsevaa asiakasta koskeva pykäläesitys 5 a § kannatettava?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

-

4 Lausuntopalaute luvusta 2, onko erillinen hyvinvoinnin edistämistä koskeva 10 a § kannatettava?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

-

5 Lausuntopalaute luvusta 3 - sosiaalityö ja sosiaaliohjaus: Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

6 Lausuntopalaute luvusta 3 - lapsiperhepalvelu: Onko ehdotus uudesta lapsiperhepalvelusta ja siihen sisältyvästä taloudellisesta tuesta selkeä ja toteutettavissa oleva?

Osittain ei

Perustelut tiiviisti?

Suomen perhe- ja pariterapiayhdistys pitää palvelurakenteen selkeyttämistä sinänsä kannatettavana tavoitteena, mutta katsoo, että kasvatusta- ja perheneuvontaa koskevan erillissäätelyn kumoaminen ja monialaisuusvaatimuksen purkaminen muodostavat riskin erityisesti perheterapeutin ja parisuhdetyön osaamisen saatavuudelle matalalla kynnyksellä.

Kasvatus- ja perheneuvonnalla on pitkät ja laadukkaat perinteet lasten, nuorten ja heidän perheidensä varhaisen vaiheen hoitomuotona. Tällaisen varhaisen vaiheen palvelun liittäminen osaksi isompaa systeemiä ei ole kannatettavaa. Perhe- ja suhdetehojaisuus lähestymistapana on samalla vaarassa sulautua yksilökeskeiseen, interventiokulttuuria suosivaan systeemiin. Mielenterveys rakentuu suhteissa ja lasten nuorten mielenterveyden hoito on heidän suhdemaailmansa hoitamista perheenjäsenten ollessa osa hoitoprosessia. Tällainen työ on kasvatus- ja perheneuvonnan erityisosaamista heidän moniammatillisen ja verkostolähtöisen ajattelun vuoksi. Nykyisessä suunnitelmassa on monia uhkatekijöitä. Sen mukaan uusi lapsiperhepalvelu korvaisi mm. kasvatus- ja perheneuvonnan ja perhetyön eri muodot, eikä moniammatillisuudesta enää säädettäisi, joten sitä ei enää virallisesti edellyttäisi. Perhe- ja kasvatusneuvonnan työ on vaativaa työtä, joka nimenomaan vaatii erityisosaamista, prosessikoulutuksia ja riittävän osaavat moniammatilliset tiimit. Tämä lain henki ei konkretian tasolla anna viitteitä laadukkaaseen perhe- ja pariterapeutin tuen varhaiseen tarjoamiseen. Perheiden auttaminen oikea-aikaisesti vähentää muiden palveluiden käyttöä tulevaisuudessa.

Julkisissa palveluissa perhe- ja paripsykoterapeuttien osaamisen hyödyntäminen on resurssiviisasta ja se tulee turvata myös tulevaisuudessa. Myös läheiset tarvitsevat tukea voidakseen olla lapsen ja nuoren kasvun ja kehityksen tukena. Perhe- ja paripsykoterapeuttien osaamista on hyödynnetty kasvatusta ja perheneuvonnassa vaikuttavasti vuosien ajan ja tämä tuki- ja hoitokokonaisuus on olennainen osa psykososiaalisen palveluiden ketjua.

Ennaltaehkäisy ja varhaisen vaiheen tuen osuutta lasten ja nuorten mielenterveyden hoidossa tulee vahvistaa. Meneillään olevat säästötoimet ovat jo kaventaneet pari- ja perheterapeuttisen tuen saatavuutta alueellisesti. Kasvatus- ja perheneuvonnan asema sosiaalihuoltolaissa on turvattava perheiden varhaisen tuen saannin varmistamiseksi. Näin vahvistetaan myös yhteiskunnallista resilienssiä ja huoltovarmuutta perheiden taloudellisten resurssien vähentyessä kiristävän talouspolitiikan seurauksena.

Ennaltaehkäisevien palvelujen karsiminen ei tuota säästöä perhepalveluiden kokonaisuudessa ja palveluiden siirtyminen maksullisiin palveluihin lisää perheiden eriarvoisuutta. Myös alueellinen epätasa-arvoisuus voi lisääntyä, sillä jo perheneuvonta ei ole lakisääteistä vaan sen toteuttaminen jätetään hyvinvointialueiden päätettäväksi, niin paremmassa rahatilanteessa olevat voivat palvelua järjestää ja köyhemmät ei. Sama eriarvoistumisen huoli koskee erityistarpeisten lasten ja perheiden huomioimista.

Suomen perhe- ja pariterapiayhdistys vaatii, että lapsiperhepalvelua koskevaan sääntelyyn kirjataan velvoite perheterapeuttisen osaamisen ja parisuhdetuen saatavuudesta osana lapsiperhepalvelua ja/tai velvoite sisällyttää nämä sisällöt hyvinvointialueen palvelukuvaukseen.

7 Lausuntopalaute luvusta 3 - Onko ehdotus uudesta työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palvelusta selkeä ja toteutettavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

8 Muu lausuntopalaute lukuun 3?

-

9 Lausuntopalaute sosiaalihuollon toteuttamisen alkuvaiheessa: neuvonta ja ohjaus, vireilletulo ja sosiaalihuollon asiakkuus, yhteyden saaminen sosiaalihuoltoon ja tuen tarpeen arviointi (luvut 2 ja 4) Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

10 Lausuntopalaute luvusta 4 – asiakassuunnitelma ja omatyöntekijä? Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

11 Lausuntopalaute luvusta 4 - erityistä tukea tarvitsevan lapsen sosiaalityöntekijän asiakasmitoitus. Onko ehdotus selkeä ja toteutettavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

12 Muu lausuntopalaute lukuun 4?

-

13 Lausuntopalaute luvusta 5 - sosiaalityöntekijän erityiset tehtävät. Onko ehdotus selkeä ja toteutettavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

14 Lausuntopalaute luvusta 5 - sosiaalihuollosta vastaava viranhaltija. Onko ehdotus selkeä ja toteutettavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

15 Lausuntopalaute sosiaalihuollon asiakastietojen kirjaamisesta. Onko ehdotus selkeä ja toteutettavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

16 Lausuntopalaute asiakasmaksuihin ehdotetuista muutoksista?

-

17 Lausuntopalaute muista säädösmuutosehdotuksista?

-

18 Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten taloudellisista vaikutuksista?

Osittain ei

Perustelut tiiviisti?

Ks kohta 6.

19 Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten muista vaikutuksista ja yhteisvaikutuksista?

-

Perustelut tiiviisti?

-

Pihlaja Tanja
Suomen perhe- ja pariterapiayhdistys ry